

TEKST ERIK VAN DEN BERG

Meer dan een goede geluidsman

Platenlabels hebben vaak namen met een glorieuze bijbetekenis: Concorde, Vanguard, Capitol, Timeless. Zo niet Data Records, het label dat Dick Lucas in 1982 begon voor geïmproviseerde muziek. Data betekent: informatie, gegevens. Feitelijk kan het niet. En dat had een reden. Dick hield niet van de schone schijn. In zijn opnamen hoor je muziek hoe die werkelijk is. Er wordt niets weg-gemoffeld, de noten klinken zoals ze klinken, zonder elektronische poetsmiddelen.

Dat is minder vanzelfsprekend dan je misschien zou denken. Zoals Dick Lucas zei in *de Volkskrant* (8 februari 1985) naar aanleiding van Ab Baars' lp *Carrousel* op Data Records: '95 procent van de muziek die mensen horen, is tegenwoordig gereproduceerde muziek. Daardoor vergeten ze hoe een instrument ook alweer echt klinkt. Het is ongebruikelijk geworden te laten horen dat een saxofoon een ding is waarop je stevig moet blazen, dat er spuur aan te pas komt, en rietjes die het al dan niet goed doen. Iemand als Ab, die de kleinste nuances op zijn instrument weet te gebruiken, die bewijs je geen dienst door al die details weg te poetsen.'

Dick Lucas was meer dan een goede geluidsman. Hij begreep de dilemma's die horen bij het creatieve proces en stimuleerde muzikanten met kritische vragen

PIETER BOERSEMA

Dick Lucas omringd door (van links af) Luc Houtkamp, Misha Mengelberg en Wolter Wierbos, Bimhuis, 1987

en suggesties. Die combinatie van kwaliteiten maakte hem tot een onvervangbare figuur in de muziekwereld, ruim veertig jaar lang. Guus Janssen, Maurice Horsthuis, Sean Bergin, Ig Henneman, Joost Buis, Misha Mengelberg, Han Bennink en vele anderen hebben van zijn expertise geprofiteerd. Niet te vergeten ook de Instant Composers Pool, waarvan vrijwel het gehele platenoeuvre sinds de jaren tachtig onder zijn hoede tot stand is gekomen.

Met sectarisme had Dick Lucas weinig op. 'De jazzwereld lijkt soms de padvindrij wel', zei hij eens. 'En dan niet zo'n beetje, maar als de zeeverkenner van christelijke huize, die niets moeten hebben van wat anders is.' Zelf werkte hij met even grote inzet voor dans- en theatervoorstellingen en hedendaagse gecomponeerde muziek. En ook als docent aan de Rietveld Academie was hij vertrouwd met het hele artistieke spectrum.

Dat de jazzwereld veranderde, heeft ook Dick ondervonden. Toen het Bimhuis in 2005 verhuisde naar de Piet Heinkade, bleek het niet meer vanzelfsprekend dat hij er, als lid van de 'oude garde', de geluids-

studio zou beheren. Via Jan Wolff kreeg hij wel de beschikking over een studio in het Muziekgebouw aan 't IJ en werd hij verantwoordelijk voor opnamen en radio-uitzendingen met muziek van Louis Andriessen, Martijn Padding, Calliope Tsoupaki en vele andere hedendaagse componisten.

Ook achter de schermen is hij van belang geweest. Als bestuurslid van het Fonds voor de Scheppende Toonkunst heeft hij veel bijgedragen aan de acceptatie van geïmproviseerde muziek als financieel te ondersteunen kunstvorm.

Dick Lucas stierf op 4 november 2019, 71 jaar oud. Hij had ernstige longproblemen en na een verlammende beroerte in september besloot hij afscheid van het leven te nemen. Bij de uitvaart op 11 november op de Nieuwe Noorder in Amsterdam werd gemisceerd door trombonist Joost Buis en trompettiste Felicity Provan, pianist Gerard Bouwhuis en violiste Helleen Hulst (in *Six Melodies* van John Cage). Slagwerker Wim Janssen en Frank van Bommel op harmonium vertolkten Misha Mengelbergs (*K*)*neushoorn*. ●